

**Informatie over de landelijke training tot gespreksleider Moreel Beraad
van de afdeling Ethiek, Recht & Humaniora van Amsterdam UMC Start 31 januari 2024**

Trainers:

Dr. Margreet Stolper

Dr. Frouk Weidema

Drs. Imke Schreurs

Contact informatie

trainingMB@amsterdamumc.nl

Introductie

Door de afdeling Ethiek, Recht & Humaniora, sectie ethiek support van het Amsterdam UMC (locatie VUmc) worden verschillende ethiekprojecten opgezet en begeleid in gezondheidszorginstellingen (psychiatrie, ouderzorg, algemene en academische ziekenhuizen en verstandelijk gehandicaptenzorg). Vaak gaat het hierbij om meerjarige projecten gericht op ethiek ondersteuning in de praktijk, die gefaseerd en met gebruik van wetenschappelijk evaluatie onderzoek worden aangeboden. Een van de fasen is het overdragen en borgen van expertise om methodische gesprekken over ethische vraagstukken te begeleiden. In die fase is de training voor gespreksleiders Moreel Beraad een belangrijk onderdeel. De sectie Ethiek support & trainingen heeft daarvoor diverse op maat gemaakte in-company trainingen en een algemene landelijke training ontwikkeld. Hieronder volgt informatie over de landelijke training tot gespreksleider Moreel Beraad van Amsterdam UMC.

Korte omschrijving van de training

De landelijke training tot gespreksleider Moreel beraad is ontwikkeld op basis van ca 15 jaar (inter-)nationale Moreel Beraad ervaring en onderzoek in diverse soorten instellingen (o.a. begeleiden Moreel Beraden, trainingen, implementatie projecten, onderzoek, publicaties).

Voor wie

De training is bedoeld voor diverse soorten professionals (verpleegkundigen, artsen, therapeuten, leidinggevendenden, bestuurders, etc.) die methodische gesprekken over ethische kwesties willen begeleiden. De training bestaat uit 11 dagdelen waarvan twee dagdelen intervisie die na de training worden aangeboden.

Doel

De training is gericht op het leren hanteren van 2 gespreksmethoden voor Moreel Beraad: een aangepaste versie van de Dilemmamethode en de verkorte Socratische Dialoog. Het uiteindelijke doel van de training is dat je als gespreksleider Moreel Beraad voldoende ervaring, zelfvertrouwen, kennis en vaardigheden hebt opgebouwd en ontwikkeld om een groep te begeleiden in het houden van een dialogisch en reflectief onderzoek (aan de hand van concrete morele vragen bij een concrete ervaring). Het gebruik van de gespreksmethoden is daarbij slechts een middel. Onze ervaring is - en onderzoek bevestigt dit - dat de opgedane kennis en vaardigheden als gespreksleider Moreel Beraad ook een rol gaan spelen in andere, reguliere overlegmomenten. Hetzelfde geldt voor de deelnemers aan het Moreel Beraad: het gezamenlijk systematisch leren reflecteren op een constructieve manier, beïnvloedt in het algemeen de kwaliteit van het werk, de professionaliteit en het samenwerken.

Binnen de training ligt de nadruk op het oefenen met de verschillende stappen binnen de twee methoden, zowel tijdens de cursussen als op de eigen werkplek tussen de cursusbijeenkomsten in ('al doende leert men'). Belangrijk daarbij is het ontwikkelen van een eigen stijl als gespreksleider Moreel Beraad. Eigen en andermans leerdoelen, alsmede de ontwikkeling ervan, spelen daarom vanaf het begin een actieve rol tijdens de training. Om dit proces te ondersteunen zal elke cursist gedurende de training een portfolio bijhouden. Verder zal een mentor (een van de trainers) het ontwikkelingsproces ondersteunen, bewaken en daar waar nodig is extra begeleiding bieden. Verder maken we gebruik van verschillende didactische

werkvormen zoals video-opnames, presentaties, formats (korte notities over onderwerpen m.b.t. Moreel Beraad) en reflectie- en observatieformulieren.

Uitgangspunten van de training

De training is erop gericht dat de gespreksleider geen oplossingen voor morele vraagstukken aanvoert, maar dat expertise wordt opgebouwd om de inherente morele dimensie van het werk te kunnen zien en die constructief en vruchtbaar bespreekbaar te maken door middel van gespreksmethoden en overlegvormen. De gespreksleider is dus geen consultant die zich inhoudelijk mengt met het morele vraagstuk dat besproken wordt: hij/zij faciliteert het onderzoek naar en de dialoog over, morele vraagstukken.

De training heeft de volgende algemene doelen:

- Het verkrijgen van basale kennis van ethiek, Moreel Beraad en implementatie van Moreel Beraad
- Voldoende ervaring opbouwen om zelfstandig een Moreel Beraad te begeleiden aan de hand van twee gespreksmethodieken
- Een eigen stijl van gespreksleiderschap leren (h)erkennen

Binnen de training wordt kennis overgedragen (o.a.) ten aanzien van:

- Wat is ethiek? Waar is ethiek? Welke soorten ethiek bestaan er? Wat levert ethiek op?
- Wat is Moreel Beraad (achtergrond, doelstellingen, methoden) en wat is er specifiek aan de VUmc visie op moreel beraad?
- Voorwaarden en vormen voor het houden van een Moreel Beraad (Socratische dialoog methode, dilemmamethode)
- De attitude van de gespreksleider
- Risico's en valkuilen bij Moreel Beraad

Binnen de training leert de cursist o.a. de volgende vaardigheden:

- Het *herkennen* en *gebruiken* van voorwaarden voor een goed Moreel Beraad waarbij twijfel en ambivalentie gebruikt worden als voedingsbron van nieuwe inzichten.
- Het in staat zijn om deelnemers aan moreel beraad te leren om een *onderzoeksvraag* (een fundamentele vraag bij een Socratisch gesprek en een dilemma vraag bij een beraad over een moreel dilemma) *te formuleren* aan de hand van een casus/voorbeeld.
- Eigen en andermans *oordelen op te schorten* om deze samen met de onderzoeksvraag ze te onderzoeken in een casus/voorbeeld.
- Het *faciliteren* van een dialoog door middel van observeren, nauwgezet luisteren en fijngevoelig formuleren. Almede door het socratisch vragen en leren hanteren van verschillende gespreksniveaus en/of de socratische deugden.
- Het leiden en verdiepen van een *gestructureerd* en *methodisch* onderzoek tijdens het Moreel Beraad door gebruik te maken van oordelen, standpunten, principes, en waarden en normen - met als doel om deelnemers in staat te stellen zelfstandig en met elkaar te reflecteren, en het onderling begrip te bevorderen.
- Het *onderscheid te maken* in het gevoelig zijn voor denken in vragen of denken in antwoorden.

- Het *kunnen/laten benoemen* van de in het geding zijnde morele uitgangspunten/principes: waarden en normen en persoonlijke deugden. Alsmede het *analyseren* van andermans argumenten voor standpunten.

Opzet en inhoud

- De training bestaat uit 11 dagdelen (6 bijeenkomsten) van elk 4 uur, en 2 intervisiebijeenkomsten (resp. 2 en 4 maanden na de training).
- Er is plaats voor maximaal 12 cursisten.
- Per bijeenkomst is +/- 2 uur leestijd vereist.
- Tussen twee trainingsbijeenkomsten wordt een Moreel Beraad geoefend, waarbij een mede-cursist of een opgeleide gespreksleider observeert. Al aan het begin van de training dienen de oefenberaden, met idealiter verschillende medecursisten als observator, actief gepland te worden.
- Gedurende het trainingstraject stelt de cursist zijn/haar eigen portfolio samen met daarin o.a. de verslagen van de oefeningen Moreel Beraad en zijn/haar eigen reflectie op deze oefeningen en de rol van gespreksleider.

Ingangseisen en voorwaarden

- De cursist moet voorafgaand aan de training tenminste 3 Moreel Beraden hebben bijgewoond *als deelnemer*. Zij die deze ervaring (nog) niet hebben, dienen op tijd te overleggen met de organisatoren van de training om te zoeken naar alternatieve mogelijkheden.
- Van de cursist verwachten we een eigen interne motivatie voor de training en de rol als gespreksleider, in combinatie met de bereidheid om tijdens de training te investeren in het oefenen en open te staan voor feedback geven en ontvangen in en met de groep.
- Kennis van (klinische) ethiek en/of ervaring met het begeleiden van groepen is prettig maar geen voorwaarde.
- De cursist moet een oefenplek hebben waar hij/zij gedurende en gelijkmatig verspreid over de training de 5 oefen-Moreel Beraden kan gaan houden.

Certificaat voor aanwezigheid en participatie

De cursisten die voldoende vaardigheden, kennis, ervaring en zelfvertrouwen hebben opgebouwd, krijgen een officieel certificaat. Daarvoor is nodig:

- dat de cursist op alle trainingsdagen aanwezig is geweest
- dat de cursist aan alle opdrachten heeft voldaan
- een positief assessment van de trainers

Bij het missen van de eerste bijeenkomst kan de cursist de training niet vervolgen. Bij het missen van tweede of latere bijeenkomsten, maximaal 1 bijeenkomst, kan eenmalig een vervangende opdracht worden gedaan. Cursisten die meer dan 2 dagdelen van de 9 trainingsdagdelen missen krijgen in principe geen certificaat.

Aanbevelingen

Naast de ingangseis en voorwaarden hebben we een aantal aanbevelingen om een succesvolle training te bewerkstelligen.

De training is idealiter geen losstaand en louter individueel gebeuren (zeker niet voor cursisten die vanuit een organisatie meedoen). Uit ervaring is gebleken dat het van groot belang is dat de cursist voor aanmelding goed overlegt met haar/zijn eigen werkomgeving over wat de training behelst en welke resultaten en verplichtingen (voor wie) verwacht of nagestreefd worden gedurende en *na* de training. De toekomstige gespreksleider moet immers tijdens en na de training de mensen, de plaats en de tijd hebben om een Moreel Beraad te kunnen houden. Bespreek deze informatie over de training daarom met uw direct leidinggevende voordat u zich aanmeldt.

Praktische informatie

Trainers:

De trainingsbijeenkomsten worden afwisselend gefaciliteerd door de volgende trainers:

- mw. Dr. Margreet Stolper
- mw. Dr. Frouk Weidema
- mw. Drs. Imke Schreurs

Trainingsdata*:

DATUM	TIJD (dagdeel)
Woe 31 januari 2024	9-17u (dagdeel 1&2)
Woe 13 maart 2024	13-17u (dagdeel 3)
Woe 17 april 2024	9-17u (dagdeel 4&5)
Woe 22 mei 2024	13-17u (dagdeel 6)
Woe 26 juni 2024	9-17u (dagdeel 7&8)
Woe 18 september 2024	13-17u (dagdeel 9)
Woe 6 november 2024	13-17u (interview I)
Woe 15 januari 2025	13-17u (interview II)

*wijzigingen onder voorbehoud

Locatie

De locatie van de training (inclusief de 2 interview bijeenkomsten) is gelegen op 10-15 min loopafstand van Centraal Station Utrecht, en is tevens per bus bereikbaar:

<http://landhuisindestad.nl/>

Als de training door overheidsbepaling niet fysiek mag plaatsvinden (bijv. Corona richtlijnen), zal de trainingsbijeenkomst online worden aangeboden.

Kosten

De totale kosten voor de training bedragen € 3.450,- excl BTW. Dit is inclusief toegang tot de (digitale) trainingsmap (met o.a. methoden beschrijving, literatuur, hand-outs, formats voor verslagen etc.), het boek "In gesprek blijven over goede zorg", filmopnames van trainingsonderdelen, feedback op het gemaakte huiswerk en het portfolio, tussen- en eindevaluatie met toegewezen mentor, 3 lunches (op de hele dagen) en koffie, thee en water.

Elke volgende aanmelding uit dezelfde organisatie ontvangt 10% korting.

Annuleren

Eenmaal gedane betalingen kunnen alleen worden geretourneerd mits uw vrijgekomen plek wordt ingevuld door een volgende kandidaat.

Contactgegevens

Voor praktische of organisatorische en ook inhoudelijke vragen over de training kunt u contact opnemen met trainingMB@amsterdamumc.nl

Wij hopen dat we u voldoende geïnformeerd hebben over en geïnteresseerd hebben voor de training tot gespreksleider Moreel Beraad van het Amsterdam UMC. Mocht u aanvullende informatie wensen, neem dan gerust contact met ons op!